Maeștrii culturii românești și folclorul, al nostru classicism

(Daniela Caraman Fotea, 10 august 2006)

Orice nouă tipăritură semnată **Doru Popovici** atrage atenția. Cea mai recentă – „Maeștrii culturii românești și folclorul, al nostru clasicism”, se detașează prin subiect, abordare și construcție. De exercițiul măiestru al autorului beneficiază ca atare și folclorul și creația cultă românească, de la începuturi pînă în prezent. Domeniilor li se oferă, pentru **prima oară** în îngemănare, o dedicație profesională cu discernămînt în informație, rigoare, analiză și sinteză!

Derularea materialului are o formă pe care, în spiritul practicii muzicale o pot defini printr-un ABC cu introducere. Aceasta din urmă avînd rolul de a ilumina folclorul (dacă mai era nevoie, dar iată – acum este), prin argumente preluate de la mari personalități. Citez din Eminescu: „nimeni nu va putea înțelege vreodată pe cei renumiți, fără a-i fi simțit pe cei necunoscuți – creatorii populari”... Același: „dacă în autorii antichității plini de adevăr, de eleganță și care vor rămîne de-a pururea tineri, găsim un remediu contra regresului intelectual, în timpurile noastre există un asemenea izvor reîntineritor: poezia populară, a noastră, a popoarelor care ne înconjoară”.

După Eminescu, Iorga, Arghezi, este „apelat” Blaga, cu pledoariile despre viitorul nostru ca „neam de cîntăreți” și aforismele despre muzică: nu îl pot rata pe acela potrivit căruia – „**Eul** se mișcă în octave: e mereu altul și totuși același ton”...

Urmează ceea ce am numit A-ul cărții: prima parte de prezentare, păstrînd cursul istoriei, al compozitorilor români de la Porumbescu, Musicescu, Dima, Kiriac, Mureșianu: portrete evaluînd merite artistice, cetățenești și lucrări – unele analizate în detaliu – care pun în valoare moștenirea folclorică și bizantină, izvor de idei fecunde – un fel de „a doua biblie a neamului românesc”, spunea Enescu, el însuși analizat de autor prin această „lupă”. Urmează Negrea, Cuclin, Drăgoi, Chirescu, Jora, familia Brediceanu, Paul Constantinescu, Ion și Gheorghe Dumitrescu, Toduță, Ciortea, Silvestri, Jarda ș.a. repet, cu adăstare pe acele lucrări concepute în spirit popular.

Prin Rogalski, anume cugetările compozitorului despre folclor, Doru Popovici creează cu ingeniozitate „puntea” către ceea ce am numit B-ul, partea mediană a lucrării, care îi prezintă, reuniți și ei pentru prima oară în capitole generoase, pe folcloriști, pe etnomuzicologi: George Breazul, Gheorghe Ciobanu, Tiberiu Alexandru, Harry Brauner, Emilia Comișel, Mariana Kahane si Lucilia Georgescu Stănculeanu, cu operele reprezentative. Prețioasă restituire față de pleiada prestigioșilor muzicieni-literați stiliști, cu lucrări de răsunet (și mondial), acreditînd cultura milenară care ne definește ca națiune.

În ultima parte a lucrării lui Doru Popovici se revine la compozitori, cei legați prin creație de modernitate, de la Ștefan Niculescu la Aurel Stroe, Teodor Grigoriu, Țăranu, Glodeanu, Moldovan, Nicolae Brânduș, am citat doar cîteva nume, de asemenea raliați coloanei infinite a muzicii naționale. Toți, spune autorul, cu dragoste pentru „altarul națiunii noastre” care, potrivit lui Blaga este folclorul.

Pentru fiecare nume, autorul are de relevat detalii inedite, profesionale; nu lipsesc nici adevăruri crude, mai ales cele din istoria radiodifuziunii, loviturile „sub centură” date valorilor – muzicieni de eternitate, scoși din instituție. Doru Popovici dă și numele torționarilor. Chiar trebuie citit, să se știe!

În final, o idee a cărții lui Doru Popovici, pe care o consider definitorie. Citez: „TEZA culturii noastre muzicale a constituit-o folclorul românesc. ANTITEZA a semnificat-o arta sonoră mondială. SINTEZA s-a identificat cu ceea ce înțelegem prin muzica noastră cultă”...

Cu opera sa, pe care nu mă sfiesc a o numi „magna”, Doru Popovici ilustrează patriarhal spusele lui Iorga: „să înveți pentru tine, dar să știi pentru toți”.

Cartea cu titlu avînd o subtilă cheie – „Maeștrii culturii românesti și folclorul, al nostru clasicism”, este, cred eu, nu numai un demers muzicologic profesionist, ci și un document.